

Pisownia *q*, *ę* oraz *om*, *on*, *em*, *en*

Na rozgrzewkę

- Odczytaj zdania. Użyj podanych w nawiasach wyrazów w odpowiedniej formie. Jakimi literami kończą się odmienione przez Ciebie słowa?

Michał podarował mi (ciekawa książka).

Dzisiaj poznam moją (nowa klasa).

Mam nadzieję, że jeszcze w tym tygodniu (obejrzeć) ten film.

Moi rodzice (lubić) oglądać komedie.

Przypomnienie

Literę *q* piszemy:

- w zakończeniach niektórych rzeczowników i przymiotników rodzaju żeńskiego w bierniku i narzędniku liczby pojedynczej,

Przykłady:

wielką *trwogę* – B. lp., krętą *drogą* – N. lp.

- w zakończeniach czasowników w 3. osobie liczby mnogiej w czasie teraźniejszym i przyszłym.

Przykłady:

pracują, zaprowadzą

Literę *ę* piszemy:

- w zakończeniach nazw istot niedorosłych,

Przykłady:

kocię, zrebłę

- w zakończeniach większości rzeczowników rodzaju żeńskiego w bierniku liczby pojedynczej,

Przykłady:

dziewczyńkę, klasę – B. lp.

- w zakończeniach większości czasowników w 1. osobie liczby pojedynczej w czasie teraźniejszym i przyszłym.

Przykłady:

piszę, pomyślę

Czas na ćwiczenia

1. Uzupełnij wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach czasu teraźniejszego.

kręcić, występować, potrafić, móc

Moje koleżanki i moi koledzy z kółka teatralnego ? film. Nauczyciel postanowił, że będę operatorem, ponieważ ? obsługiwać kamerę filmową. Ponadto w jednej ze scen ? w roli rycerza, bo kostium jest tak mały, że tylko ja się w nim ? zmieścić.

Pisownia q, ę oraz om, on, em, en

2. Przekształć zapiski tak, by zamiast bezokoliczników pojawiły się czasowniki w czasie przyszłym.

Przykład:

Skosić trawę. → Skoszę trawę.

Odwiedzić mamę. → ?

Zaprosić znajomych. → ?

Zrobić zakupy. → ?

Przyrządzić kolację. → ?

3. Co robią osoby ukazane na fotografiach? Ułóż podpisy do zdjęć.

4. Zapisz w zeszycie wyrazy, którymi należy uzupełnić podane zdania, tak aby powstały związki frazeologiczne.

mrugnąć, przymknąć, wziąć, polknąć

Konrad zainteresował się modelarstwem, czyli ? bakcyła.

Mama udala, że nie widzi, jak zabieramy słodycze z kredensu – ? na to oczy.

Piotr szybko uciekł, czyli ? nogi za pas.

Stłuczenie było silne, jednak Julka nawet nie ? okiem.

Nowa wiadomość

Literę q piszemy:

- przed / w zakończeniach niektórych czasowników rodzaju męskiego w czasie przeszłym,

Przykłady:

plynął, krzyknął

- gdy w innych formach danego słowa lub w wyrazach pokrewnych wymienia się na ę.

Przykłady:

dąb – dębowy, kłąb – kłęby

Literę ę piszemy:

- przed / oraz / w czasownikach w czasie przeszłym,

Przykłady:

plynęli, klasnęli

- gdy w innych formach danego słowa lub w wyrazach pokrewnych wymienia się na q.

Przykłady:

pajęczyna – pajęk, pieniądze – pieniądz

Pisownia *q, ę* oraz *om, on, em, en*

5. Podaj inne formy wyróżnionych słów lub ich wyrazy pokrewne, w których *q* wymienia się na *ę* lub *ę* wymienia się na *q*.

Domowe Melodie

MUZYKA WYKONAWCY GALERIA PROGRAMY KONTAKT O MNIE

Gałęzie drzew stukały w okno. Otworzyłam moją ulubioną książkę, którą czytałam już **pięć** albo i **dziesięć** razy. W radiu właśnie rozpoczął się **występ trębacza**. Nagle z **dębowej** komody spadł wazon.

Archiwum
 styczeń (4)
 luty (2)
 marzec (3)
 kwiecień (4)
 maj (3)
 czerwiec (2)

6. Przepisz zdania do zeszytu, wstawiając w wyznaczone miejsca *q, ę, en* lub *om*. Następnie podkreśl spółgłoski, przed którymi piszemy *en* lub *om*.

Słuchaliśmy fragm[?]tów nagrania.
 Na strychu znaleźliśmy wielk[?], drewnian[?] skrzynię.
 K[?]putery nie zastąpi[?] ludzi.

✉ Nowa wiadomość

- Połączenia *om, on, em, en* piszemy w niektórych wyrazach przed spółgłoskami *b, p, d, dź, t, c, ć, g, k*. Poprawność zapisu danego słowa najlepiej sprawdzić w słowniku ortograficznym.

Przykłady:

bombow[om], sąnda, na r[on]dzie, na k[on]cie, K[on]go, temp[om], licencja

- W zakończeniach rzeczowników w celowniku liczby mnogiej piszemy *om*.

Przykłady:

chłopcom, radiom, głosom

7. Jakimi literami – *q, ę, om, on* czy *en* – należy uzupełnić poszczególne wyrazy?

Zamówi[?] pios[?]kę dla mamy w radiowym k[?]cercie życzeń.
 Pianista wykonał pi[?]kny utwór znanego k[?]pozytora.
 Melodi[?] przerwano w nieoczekiwanym mom[?]cie.
 Moi znajomi nagrywaj[?] audycj[?], której chętnie wysłucham.

8. Przepisz zdania do zeszytu, uzupełniając je podanymi rzeczownikami w odpowiedniej formie. Z czego wynikają różnice w pisowni tych wyrazów?

Z zaciekawieniem przysłuchiwałam się trzem [?].
 Chciałabym zostać [?]. } DZIENNIKARKA

Zapoznałam się z [?] gości programu.
 Przyjrzałam się wszystkim [?] przebojów z tego roku. } LISTA

Pisownia *q, ę* oraz *om, on, em, en*

9. Odpowiedz, jakimi literami – *q, ę, om, on* czy *en* – należy zastąpić poszczególne znaki ?.

– Zwiedził pan wiele
k?tyń?ów, w tym Afryk?
i Australi?.

– Nasz program
poświ?camy dzieci?, które
szybko ucz?si? czytać.

– Prosz?*ę* zamkn?*ę* drzwi
i zachować cisz?*ę* zaraz
nagrywamy!

10. Przyjrzyj się fotografiom i zapisz w zeszytu odpowiedzi na podane pytania. Zastosuj wyrazy z *om, on, em, en*.

k?pas

st?pel

w?tył

g?g

- Czym posługują się harcerze, aby ustalić kierunek marszu?
- Jak inaczej można nazwać pieczętkę?
- Jak nazywa się zawór umożliwiający wtłoczenie powietrza do dętki?
- Który instrument pochodzący z Chin wydaje głęboki, wibrujący dźwięk?

11. Którymi z podanych liter lub połączeń literowych należy uzupełnić poszczególne wyrazy? W razie trudności skorzystaj ze słownika ortograficznego.

q, ę, en, em, on, om

W słuchowisku wzięto udział piętnastu utalentowanych aktorów. Z ciekawości przyglądałam się, jak oni pracują. Ten koni został oddany za pomoc dźwięku kastanietów. Brzdęk tłuczonego szkła zastępował odgłosy pęknięcia lodu, wrzeca woda udawała chlupanie deszczu, a tykanie zegarka przywodziło na myśl tykanie bębny. Co chwila słychać było hałasy. To aktor krzyknął, to znów aktorka klasnęła. Temperatura rosła. Zabawne było, jak pan Wojciech naśladował kocię – jego piski bardziej przypominały jęki niż miauczenie. To po nagraniu było niesłychane – trzeba mieć dobrą kłody, żeby je wytrzymać. Czekam na emisję słuchowiska. Na pewno o niej napiszę...

Polecenia:

1. Zapisz temat do zeszytu.
2. Zrób ćwiczenie „Na rozgrzewkę” (ustnie).
3. Przypomnij sobie, kiedy piszemy głoskę *q*, a kiedy *ę*. Jeśli możesz wklej tabelkę do zeszytu.

Temat: Jak mówimy, jak piszemy? Trudne głoski nosowe (2godz.)

4. Zrób pol. 1, 2, 3, 4 z podręcznika (pisemnie).
5. Zapoznaj się z „Nową wiadomością” i jeśli możesz wklej tabelkę do zeszytu.
6. Zrób pol. 6 pisemnie.
7. Zapoznaj się z „Nową wiadomością” i jeśli możesz wklej tabelkę do zeszytu.
8. Zrób pol. 7 pisemnie.

9. Pr. domowa:
Pol. 8, 9 i 10 pisemnie.